Ч. 1—3. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Львів, неділя 13. січня 1929 р. Рік XXXI.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода", Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Над чим радив Народній Зїзд?

На останньому, третьому з черги, Народньому Зїзді увага його учасників скупчувалася головним чином біля справ нашої внутрішньої політики. **Що** і **як** робити, щоби західна вітка українського народу змогла вдержатися в боротьбі і з сусідським походом, росла в силу, зробилася як найбільшою цінностю для всеукраїнської справи? — ось питання, на які шукав відповіди парлямент найбільшої західно-української справи. Кажемо: **парлямент,** бо таку ролю відіграє в наших умовинах Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання, партії, що несе відповідальність за цілість нашого національного життя, за всі ділянки цього життя, за оборону та розбудову надбань на полі культурно-освітному, економічному, політичному.

Куди лекша є роля других західно-українських партій: вони живуть і держаться на поверхні майже виключно критикою того, що робить УНДО. Одначе ще ні в одному напрямку не дали ясної відповіди: **що** і **як** робити, щоби західна вітка українського народу як найскорше могла осягнути свою мету. А тимчасом Українське Національно-Демократичне Обєднання, перебравши в спадку досягнення богатьох поколінь, всі сили напружує, щоби ці досягнення не тільки оборонити перед посяганням сусідів, а й побільшувати, запрягаючи до праці як найширші верстви українського суспільства, виховуючи все нові кадри народніх робітників на окремих царинах національного життя.

Що так справа мається, проречисто свідчить останній Народній Зїзд. В недовгому часі будуть подані до прилюдного відома всі реферати, виголошені на Зїзді, всі постанови, однодушно ухвалені Зїздом і все, що говорили на ньому представники повітових організацій партії. Все це Центральний Комітет нашого Обєднання видасть окремою книжкою, з якої кожний читач зможе довідатися про ту велику роботу, яку виконала партія досі, та **що** і **як** робити, щоби відповісти вимогам, які ставить до нас біжуча хвиля старого, історичного польсько-українського спору. Що більше! З цеї книги довідається читач, **що** і **як** маємо робити, щоби західно-українські землі відіграли якнайбільш творчу ролю у всеукраїнській справі.

Народній Зїзд пройшов під двома кличами: 1) всі Українці мусять обєднатися для розбудови матеріяльної і духової культури нації; 2) всі Українці, де вони не жилиби, на рідній, пошарпаній кордонами, землі чи на еміграції, мусять спільно змагати, щоби цілий світ числився з нами як з великою одиницею (не сміє бути стільки українських питань, скільки є партій чи клік, світ мусить числитися тільки з одним українським питанням, яке обіймає всі землі українського народу!).

Вкоротці великанський матеріял, обговорений на Зїзді, вичерпують отсі резолюції (ухвали):

„З огляду на сучасну стадію історичного польсько-українського спору та з огляду на міжнароднє положення, Народній Зїзд закликає всі західно-українські політичні угруповання: 1) до повного усунення, а що найменше до злагіднення внутрішних суперечностей, 2) до узгіднення акції на всіх царинах національного життя, 3) до узгіднення інформаційної та пропаґандистичної діяльности на міжнародній арені, 4) до створення спільної Української Парляментарної Репрезентації на терені варшавського сойму".

„Народній Зїзд стверджує: В сучасному історичному моменті, коли на обрію світової політики зарисовується тенденція творити політичні бльоки *(союзи)* ґльобального *(світового)* характеру, якої реалізація *(проводження в життя)* може принести основні зміни в констеляції *(укладі)* Европи, обовязком всіх українських політичних чинників... є довести до внутрішнього порозуміння і координації *(обєднання)* своїх змагань для здійснення основної мети української нації".

„Народній Зїзд стверджує, що за риським кордоном на українських землях у межах Української Радянської Соціялістичної Республики як складової частини Союзу Радянських Соціялістичних Республик відбуваються національні процеси далекосяглої історичної ваги. Там ростуть і розвиваються українські національно-культурні цінности і рівнорядно та в парі з ними назрівають українські національні сили, що скорше чи пізніше віддадуть на всіх українських землях суверенні права українському народови. Західна вітка українського народу під Польщею орієнтується на ті сили і дорожить як цінностями усіми дотеперішними досягненнями на всіх ділянках національного життя, з окрема з подивом слідкує за невпинною боротьбою своїх східних братів з московською політичною, культурною та економічною суприматією.

Народній Зїзд осуджує політику тих українських еміґрантських наддніпрянських чинників, що є на міжнародній арені..., сліпим знаряддям політичних ворогів українського народу та його незалежницьких змагань і що на спілку з заінтересованими у фактичному поневоленні нашого народу чинниками підготовляють т. зв. збройну інтервенцію на Україну...

...Народній Зїзд протестує проти всякої інтервенційної політики чужих, непокликаних чинників та їм протиставиться".

Глубоко подумані реферати виголошені на Народньому Зїзді, всі ці справи всесторонно освітлюють, а ухвали, винесені Зїздом, ясно визначують шляхи, якими має йти наша внутрішна і загранична політика.

На вступі цеї статті зазначено, що увага учасників Зїзду головним чином скупчувалася біля справ нашої внутрішньої політики. Хто перейде в думці повоєнні Народні Зїзди і ріжні політичні наради, на яких дискусія оберталася переважно біля питань „великої політики" і призадумується над наслідками цього в нашій боротьбі за краще завтра, зрозуміє додатну сторону нового поставлення справи впорядчиками останнього Народнього Зїзду та зміни в настроях нашого громадянства, повного зрозуміння з його боку, що підставою „великої політики" є пляново до подробиць продумана організаційна праця на всіх царинах життя, тобто т. зв. „мала політика".

Як її, отсю „малу політику" (організацію наших буднів), найкраще наладнати, застановлявся останній Народній Зїзд в першу чергу, здаючи собі гаразд справу, що світ числиться тільки з сильними. Значить, ціль нашої політики: творити силу, з якою світ числився би!

М. Струтинський.

Нарада Української Парляментарної Репрезентації.

і Центрального Комітету.

У вівторок, дня 1. січня ц. р. відбулася у Львові нарада Українського Посольського Клюбу і нововибраного на Народнім Зїзді Центрального Комітету. На засіданню Парляментарної Репрезентації розділено поділ праць між поодинокиx послів і сенаторів на соймову і сенатську сесію по Різдвяних Святах.

На засіданню Центрального Комітету в дні 24. грудня ц. р. вибрано, як відомо, головою партії д-р Дмитра Левицького, а генеральним секретарем д-ра Любомира Макарушку. На останньому засіданню по довшім основнім обговоренню намічених кандидатур доповнено склад Президії. Заступниками голов вибрані: о. Леонтій Куницький, Гринь Тершаковець, Василь Мудрий, Володимир Целевич, Сергій Хруцький, делегатами Центрального Комітету до Президії вибрано д-ра Олександра Марітчака і Михайла Стефанівського. В склад Секретаріяту увійшов посол Володимир Кохан. До Екзекутиви вибрано: інж. Юліяна Павликовського, Остапа Луцького, Володимира Децикевича, Олену Шепаровичеву, Дмитра Паліїва, Михайла Галущинського, З. Пеленського і д-р І. Гижу.

Уконституовання Президії і приділ рефератів між поодиноких членів екзекутиви наступить щойно на найблищому засіданню Президії і Екзекутиви.

У.Н.Д.О.

З приводу Народнього Зїзду.

Організоване суспільно-політичне життя не знає інших форм, як лише п а р т і ю. Усе, що ми чуємо проти партії, усі ті високопарні гасла понад- і поза- чи безпартійности, це пусті слова людей, які взагалі не хотять чи просто нездібні до організованої суспільно-політичної роботи. Проти партії борються люде, які воліють стояти осторонь, усе критикувати й за ніщо не брати на себе відповідальности, люде, які не мають почуття обовязку супроти своєї батьківщини та вище ставлять кириню й анархію (безладдя) від послуху й дисципліни. Партії не признають лише ті, які бродять самопасом, і їх нарікання та лайки на партії є лише покришкою для неробства. Колиж тільки боротьба проти партій чи одної партії приймає організовану форму, себто ведеться більшим гуртом людей і по якомусь виробленому пляну, то воно неминуче веде до оснування нової партії! Бо лише в партії і партією можна боротися організовано за осягнення тої мети, до якої змагають люде з сими самими ідейними поглядами й тими самими інтересами.

Очевидно, що партія може стати шкідливою тоді, коли ставить себе вище цілого народу і коли починає служити інтересам одного вузького гурта людей а не цілому народови. Особливо шкідливою стає партія, заснована з почину або під впливом якихось чужонаціональних чинників. Але такі партії не є життєздатні: вони є штучними творами, можуть більше або менше напакостити, однак швидше чи пізніше щезають і сліду в житті народу не лишають. Бо партія мусить бути природним організованим виплином суспільницької течії, партія мусить бути проявом здорового гону до боротьби за зрозумілі, ясні і наскрізь природні цілі. Така партія є живуча; відповідно до змін, які вводить в життя, вона вводить інколи зміни до своєї програми, вона міняє, буває, і саму партійну назву, міняє тактику, але завжди є тісно з народом звязана, завжди остає організацією, що **бореться за** народні права!

Такою партією є Українське Національно-Демократичне Обєднання. Тріває воно формально недовго, бо ледве три і пів року (від 11. липня 1925 р.), але на ділі істнує близько пів століття! Бо наша партія істнує на ділі від перших початків так званого народовецького руху в Галичині, який датується від кінця 70-их і початку 80-их років минулого віку! 26. грудня 1899 року (себто рівно 29 літ тому) „народовці" зорганізували були „українську націон.-демократичну партію". Від квітня 1919 року ця партія прийняла назву „трудової партії"; у 1923 році прийшло в цій партії до розколу. Але в два роки пізніше ця партія знову переорганізувалася та обєднала в собі не тільки дві бувші групи „трудовиків", але й цілу окрему партію т. зв. „Національної боротьби".

Так творилося УНДО. Звязана його історія найчастіше з цілою історією відродження українського відродження на землях колишньої Австрії, з історією визвольних змагань 1918—19 року, врешті з історією цілого українського національного життя під Польщею. Так, як народовецька партія підняла перше прапор **національної свідомости;** як національно-демокра-

(Докінчення статті на третій стороні!

Pr. 571|28. **Sąd okręgowy karny** we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po przesłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 398 Dzup Nr. 45 dokonane dnia 20 grudnia 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma pt. Swoboda Nr. 52 z dnia 25. grudnia 1928 z powodu, że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt 1) Terpet rwetsia (w całości) 2) Rjasna Ruska pow. Lwiw (Rozwiazania Łuba) w całości zawierają w sobie znamiona a to ad 1) zbrodni zaburzenia spokojności publicznej z § 65 lit. a) uk. ad 2) występku z § 300 uk i z art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 10. maja 1927 poz. 399. Dzup. Nr. 45 b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliszym numerze i to na pierszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — We Lwowie, dnia 20. grudnia 1928.

Hawel.

На порозі нового господарського року.

Хто пускається в далеку дорогу, то не обійдеться без того, щоби в дорозі на постоях не обрахуватися з видатками, не переглянути, чи всьо в порядку, та не розпитати других, куди найкраща та найбезпечніша дорога до наміченої мети.

Таким подорожним є цілий наш народ на дорозі до найвищої мети, до независимости, а місцями постою є кожний новий рік. Тож спитаймо і нині себе, чи поступили ми минулого року на господарському полі бодай троха вперед на дорозі до нашої господарської независимости, та що прийде нам робити в слідуючім році.

Розглядаючи усі ділянки нашого господарського життя, треба зазначити, що на минулий рік припадає значно сильніща розбудова так знаної усім нам перед війною орґанізації, якою є наше краєве товариство господарське „Сільський Господар". По повітах повстали його філії, в селах відновляються господарські кружки. Товариство переведо богато господардських курсів, віч, нарад по всіх майже округах, всюди настало заінтересування новими ліпшими способами господарювання. „Сільський Господар" не має власних фондів на розбудову. Тому оперся на фінансовій допомозі кооператив і зачав працю на спілку з кооперативами.

І в кооперації поступили ми сильно вперед. Минулого року виросло коло 800 нових кооператив по селах, так, що нині є усіх понад 3.000 а ті нові зачинаючи орґанізувати торговлю, стапули до боротьби з всякими лихварями, йдучи в сліди за старшими кооперативними сестрами.

Коли вже говоримо про кооперативну орґанізацію, то мусимо зазначити, що вона в минулому році сильно поширила і поглубила свою працю. Торговля зросла так, що минулого року верховна кооперативна орґанізація „Центросоюз" доставляв кооперативам товару вже більше як на міліон золотих місячно, бо на 15 міліонів за 1928 рік. Одночасно розбудував „Центросоюз" в минулому році гуртівний сільсько-господарський відділ, щоби доставляти через кооперативи селянам ще усильніше штучні навози, добірне насіння і т. д. І тут сповнив Центросоюз велике завдання, бо на протязі 1928 року доставив 750 ваґонів штучних навозів, 39 ваґонів всякого добірного насіння, в тому насіння самих пашних бураків пять ваґонів.

Але найважніше те, що „Центросоюз" відкрив також відділ для достави сільсько-господарських машин і приладдя і на протязі року доставив їх дуже богато. Між іншим закупили кооперативи для наших селян 156 рядкових сіячок, 50 трієрів до чищення збіжа, 63 культиваторів, 78 парників, понад 300 ріжного рода залізних плугів, богато молотілок, а в тому 8 молотілок з моторовим (бензиновим) погоном.

І коли ще недавно нікому й не снилося, що по наших селах будуть люде молотити не ціпами, але моторовими молотілками, що замісць руками будуть сіяти рядковими сіялками, чи замісць чистити збіже решетами або млинками, прийдуть до трієрів, то нині дякуючи щораз краще розвиненій кооперації це є вже дійсністю. Ці глухі і німі машини є найкращими учителями в поліпшенні господарки та поплатности плодів. Кооперативи будують вже свої власні млини, пекарні та інші, а „Центросоюз" будує власну фабрику мила.

Так ішов у нас поступ також на усіх інших ділянках нашого господарського життя та поборював перепони і кидані колоди ворожих нам чинників. Навіть коршми по селах зачали зникати, а понад 100 наших громад вислали ухвали, що не хотять ні чужих, ні своїх коршем. Тому можемо казати собі з вдоволенням, що минулий рік не пішов у нас на марне.

А слідуючий 1929 рік? Наші селяне вже пізнали, яким добром є для них кооперація. Вже знають, що це одинока дорога визбутися з наших сіл чужих купців і взяти усю торговлю у власні кооперативні руки. Беруться щораз усильніше до поступової господарки, до ремесла, промислу, торговлі. Біда лиш в тому, що наші кооперативи страшно задовжуються. Кредит, борги це лакома річ, та дуже небезпечна. Нині кредит в цілій Польщі страшно розпаношився, грошем став не доляр ні золотий, а вексель. В слідуючим році запанує велика господарська скрута, а це грозить загальною господарською катастрофою. Так вказують перші познаки.

Тому наші кооперативи мусять в слідуючім році зменшувати борги й уважати на те, щоби та гроза не відбилася на них, бо одно таке потрясення моглоби підкосити сильно нашу кооперативну сіть, з таким трудом в повоєнних роках будовану.

М. Творидло.

Вся коляда для „Рідної Школи"!

Всі Кружки „Рідної Школи", Читальні, Луги, Соколи, Кооперативи, Церковні Брацтва, співацькі, музичні і аматорські гурти, українські громадяне, громадянки, молодь і дітвора колядують і щедрують тільки на „Рідну Школу"!

Міжнародня політика та Україна.

На основі реферату д-ра Дм. Левицького на Народнім Зїзді 24. грудня 1928 р.

Десять літ минуло від закінчення світової війни, але у світі не перевівся ще післявоєнний дух, в якому дрімають зародки нових міжнародніх суперечок. Причиною цього *несправедливий версальський мир*, що поділив держави на побідників і побіджених та знехтував права одних народів в односторонню користь других. Побіджені та поневолені народи намагаються змінити цю версальську будівлю, здвигнену на їхній кривді, а побідники та їх союзники стараються за всяку ціну ту будівлю зберігти. Одні і другі ділають в імя мира. Одні кажуть, що мир має тільки тоді свою благодатню вартість, коли виключає можливість нових воєн, а односторонній версальський мир таким не є. Другі впевнюють, що положення, яке встановив цей мир, має остатись раз на все, та охороняють його своїми арміями. І так запевнюючи про свою миролюбивість, держави явно і скрито зброяться проти себе.

А всеж серед пошуканок за способами утримати раз здобуте та під натиском економічних труднощів, які не оминули й побідників, найдемо можливість замирення бодай в зах. Европі та *управильнення німецько-французьких взаємин*. Дипльоматична акція в напрямі управильнення німецьких воєнних відшкодовань і приспішеного звільнення німецької Надренії, яка досі занята антантськими військами, може й затягнеться на якийсь час, але все таки доведе до втихомирення західної Европи та до закріплення границь між Францією і Бельґією та Німеччиною.

Інакша справа в середущій і східній Европі. Щораз частіші маніфестації австрійців за злукою з Німеччиною, змагання до розширення Угорщини, вічно напружені відносини між Італією і Югославією на ґрунті балканської та адрійської політики Мусолінія, вічно крівава македонська рана а вкінци все ще неполагоджені післявоєнні суперечки між Румунією та Угорщиною — все воно свідчить, що *в середній Европі відносини зовсім не упорядковані.*

Однак осередок будучих міжнародніх непорозумінь це европейський схід, де найважнійшу ролю грають *Радянський Союз і Польща.* І ось саме: відношення великодержав Европи, північно-американських Зєдинених Держав та могутньої азійської держави до Радянського Союза чи радше цілої сітки східно-европейських справ — це друга поруч французько-німецького непорозуміння найважніша справа у світовій політиці. Заведені надії Анґлії на можливість торговельних зносин з більшовиками а з другого боку використовування більшовиками торговельних звязків до комуністичної аґітації в Анґлії довело в маю 1927 р. до явного розриву між Анґлією і Радянським Союзом. Наслідком протирадянської анґлійської політики не вдалося Радянському Союзови дійти до якогось порозуміння з Францією ані зблизитись до Союзу Народів. Взагалі останні два роки зазначилися *великим упадком більшовицьких впливів у світі* та зростом протирадянського курсу в міжнародній політиці. Великий удар Радянському Союзови завдала його невдача в Китаю. Без вражіння проминули останні примиряючі спроби більшовиків та їхня участь в міжнародній конференції роззбро-

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР.

То було давно...

Так дуже давно, хоч роки, що ділять нас від тої хвилі, на пальцях можна почислити.

Бо тоді ми бились за рідний край.

І був Святий вечір...

Такий самий, як оце сьогодні, як торік, або й сто літ тому.

На небі світила та сама зірка. Село як щороку збиралося святочно стрічати рождество Месії.

По хатах стелили солому і сіно, ставляли у кут вівсяного діда. Діти квоцали по долівці, а старі краяли на тарілку просфору, щоби поділитися нею з родиною і побажати: Дай Боже в щастю, в здоровлю дочекати другого року...

То було як оце днесь...

Ба, ні! стійте! Те не було як днесь, бо то була війна... Війна не за Альбанію і не за Піяву, а війна за Сян і за Львів...

Війна наша, за нас самих...

Там за селом, — за другим і третім, так недалечко, що голим оком доглянеш, живим людським шнурком тягнулася боєва лінія.

Там стояли наші...

І кожда майже хата, кожда родина мала там в цьому шнурку когось зі своїх. Сина... мужа... брата... судженого.

А вони стояли так близько...

На своїх власних і на сусідських полях...

На тих самих загонах, що її орючи міряли кроками, а жнучи зливали потом...

На тих самих ланах, що жали їх бувало жидам і панам за пятнайцятий сніп...

На тих самих долинах, що колись, літом тягнули косою грубі покоси...

А той ліс?

Чи не було їм знакоме там кожде деревце, кождий кущ, кожда нора?

Атже малими ходили там за грибами і малинами... Потім копали там пні і рубали за десятку купку хворост...

Тепер той ліс був їх...

А та „Галина"! Той високий горбок з капличкою, що з нього відкривається вид на цілу околицю...

Чи не бігали туди малими хлопцями дивитися на блискучі криші міста, ба навіть на Кальварію Паславську?...

Тепер там стоїть їх передня полева сторожа і бистрим оком, чуйним ухом стежить за рухами противника.

А позаду за нею військо: чети... сотні... куріні... Стоять під знаком поготівля і ані не рухнуться...

Бо такий приказ!

Лють...

Мокрим снігом плює їм вітер в очі...

Холодною ледяною масою повзе по тілі зимниця...

Байдуже! Не чують...

З недалеких рідних хат привітливо блимає світло, неначе моргає на них, манить до себе:

— До нас хлопці, до нас! Тут тепло і приємно, тут пахне сіном і смачними стравами... Тут кутя жде на нас і пляцок з медом... До нас! Блим! блим!

Не бачуть...

Стоять на своїх позиціях, бо приказ такий...

Десь здалека лунають ледви чутні звуки коляди...

А в тих звуках гей би дрожали слова рідні, добре знакомі:

— Киньте на хвильку кріс! Прийдіть до нас вечеряти! Ви так довго не святкували з нами... Так довго блукали по тайґах Сибіри, шпилях Альп і нетрях Карпат... Тепер ви так близько нас, — прийдіть, заки зірка згасне!

Не чують... Не йдуть... Бо приказ є такий тут стояти... Обовязок... Мус... Бо ворог може тільки й жде на те, щоб зрідли сьогодні їх ряди...

— Не підем! Нехай не діждеться!

Щільнійше, бадьорійше замикають боєві лави... В кожду хвилю готові до відбою...

Бо тут війна! Не за Ізонцо і не за Чорногору...

Команданти ходять поміж своїми частинами... Дають вказівки, прикази...

Пробують старі, не дуже певні кріси, числять патрони...

По двайцять пять на кождого...

І бомби є...

На старій, широколобій вербі як бузьок гніздиться зі своєю „машинкою" кулеметчик...

Нехай ідуть — вони...

Нехай переконаються, чи „банда без дисципліни" розлетілася по хатах за пирогами...

Зустрінемо їх...

— — — — — — — — — —

Тихо...

В селі засіли до вечері. Ніхто не жде нікого з „фронту", бо чутка є, що „тамті" наступати хочуть...

В декотрій хаті вже кінчать вечеру, в декотрій тільки що зачинають...

Тільки у Панька Скірки стіл ще порожний посеред хати стоїть...

Лиш два чорні, житні бохонці хліба на білому обрусі і свічка як сирота світиться, капає на деревляний каганчик, немов сльозами плаче.

— Марино, ломи пляцок і ставляй страву на стіл, зачнемо святу вечеру! — каже Панько.

— Самі? Обоє? Почкай ще трохи, може надійде...

— Хто?

— А хтожби? Ілько!

— Здуріла! Не чуда, що говорять? Дві сотні їх прийшло до Крисівського двора, і то самих уланів... Наступ буде, як не днесь, то завтра... Там на фронті алярм, а вона би хтіла Ілька...

— А хиба без єдного жовнера не може бути війна?

— Дурна... А як так скаже Параньки і Маланка і Катерина і Юстина, то що вийде, га?!

— Серце моє чує...

— Мовчи, не прийде, кажу!

А під хатою хтось туп, туп, туп...

— Видиш, то він!

Так, то він — Ілько...

В довгій шинелі, в бараньовій шапці, з крісом на плечах, з бомбою за поясом...

— Помагай Біг на щастє, на здоровлє!

ення чи підписання пакту Келльоґа. Напруження між заходом і сходом Европи, чи там між Анґлією і Радянщиною доходили часами до того, що цілий світ був алярмований военними поголосками.

В тій самій мірі *захиталось і значіння Польщі.* Західні держави, головно Анґлія і Франція уважали Польщу охоронним валом, що мав боронити Европу перед більшовицькою навалою. Зріст сили і значіння Німеччини з одного боку, а важка економічна скрута в Польщі з другого боку та її ґеоґрафічне положення між двома великанами державами, Німеччиною і Радянським Союзом, заставили західну Нвропу призадуматися, чи Польща в силі виконати своє завдання. Вже тепер в Союзі Народів, який рахується тільки зі силою, Польща не може виграти з такою маленькою державою як Литва, а по звільненню Надренії антантськими військами і вирівнання спорів між Німеччиною і Францією, значіння Польщі для великих держав ще більше зменшиться. Упадок значіння двох держав на Сході, Радянського Союза і Польщі та бажання західних держав *завести лад на сході Европи* це друга найважнійша подія міжнародньої політики.

Третій найважнійший факт лежить у величезній, покищо тихій і скритій *боротьбі між Анґлією та Зединеними Державами північної Америки.* Є це боротьба двох найсильнійших морських держав за панування на морях, а в звязку з цим суперництво найбільших світових трестів (капіталістичних союзів). Відомо, окільки в цьому суперництві значить боротьба за нафту, за володіння нафтовими теренами в ріжних країнах. Вибух визвольницької національної революції в Китаю, зверненої проти господарсько-політичного старшування европейських держав, ще більше ускладнив міжнародні відносини. Виринуло *суперництво Японії та Америки* за панування над Тихим океаном. Коли зважимо, що на Далекому Сході політично й економічно найбільш заінтересовані з усіх европейських держав Анґлія і Радянський Союз, то виходить ясно, що побіда національної революції в Китаю (і програна радянського більшовизму), частинна інтервенція Японії і сепаратне становище американських Зединених Держав, які перші признали новий китайський уряд, все те внесло в міжнародню політику богато замішанини.

Події світової політики не можуть бути байдужними для українського народу, бо нема сьогодні справи великої міжнародньої ваги, що не торкалась би також української справи. Треба ствердити факт, який нас найбільше цікавить і найбільше радує, а саме, що *українське питання в міжнародній політиці набирає щораз більшого значіння.*

Останні два роки принесли випадки, що свідчать про *могутній зріст української національної течії на Радянській Україні* та про внутрішній розклад більшовизму. Так званий шумскізм і боротьба проти нього виявили яскраво, що українець, ставши членом комуністичної партії, не перестає бути українцем і ніколи не погодиться на ролю мурина, який має тільки виконати певне завдання для цілей ворожих українству! Тоді теж виявилося, що т. зв. українізаційний курс це лише новий спосіб більшовицької влади підійти при помочи української мови до українських мас і защіплювати в них більшовицько-московського духа. Одначе цілий ряд фактів свідчить про зріст укр. національн. руху та про поглиблення прірви між Україною і Московщиною. Не маючи можности під диктатурою Г. П. У. (чрезвичайки) виступити у формі орґанізованої політичної боротьби, український національний рух обмежений до культурної та економічної роботи. Однак ця боротьба скорше чи пізнійше мусить виявитись у загальній розправі, яка рішить про повну *державну незалежність українського народу.*

Могутній зріст української національної стихії на всіх українських землях звернув на себе увагу закордонних чинників. Це новий доказ, що *власні сили є першою передумовою успіху національної справи* і що власні сили популяризують цю справу в широкому світі навіть при найбільш несприятливих зовнішних умовах. Є річчю неможливою, щоби серед пошуканок нової міждержавної рівноваги сил, політики, що звикли глядіти далеко вперед, не брали під увагу утворення нового державного чинника на Сході Европи у виді *самостійної України.* Однак треба з притиском зазначити, що сьогодні не можн ще віддаватися якимсь передчасним надіям. Ідея самостійної України щойно промощує собі шлях у світогляді західно-европейських політиків. Одночасно не слід забувати, що серед найбільше впливових анґлійських політиків є одиниці, які не можуть уявити собі Росії інакше як в теперішних границях. Навіть офіціяльна закордонна політика Німеччини, що спирається на договорах з Радянщиною у Рапалльо і Берліні, ставиться з резервою до українського національного руху, оскільки він загрожує істнування цього німецького союзника. І тому з цього погляду є нині величезне поле для діяльности української національної пропаґанди у всіх державах Европи, а навіть Азії та Америки.

Слід при цій нагоді ствердити, що УНДО є першою українською галицькою партією, що закордонну інформаційну працю ставить на *найширшій всеукраїнській основі.* Ми є першими українськими політиками, що раз на завжди пірвали зі всяким територіяльним сепаратизмом. Тому політика УНДО не погоджується з політикою частини наддніпрянської політичної еміґрації, що веде свою працю дальше по лінії союзу з Польщею з 1920 р., жертвуючи одною частиною для ратування цілости. Цю наддніпрянську концепцію ми рішучо поборюємо, вважаючи її неморальною і нереальною. В нашій інформаційній діяльности за кордоном ми все звертаємо увагу міжнародніх чинників на на трої наших народніх мас та остерігаємо европейських політиків, щоби вони не повторяли траґічної помилки передвоєнної Німеччини, яка вірила в єдність і тривкість ріжношерстної Австро-Угорщини.

Мати кинулася йому на шию, обняла...

Але батько трохи інакше привитав.

— Ти просто з фронту?

Кивнув головою.

— Пустили?

Знов притакнув.

— А кого ще? На довго? Де маєш „урльопшайн“? Покажи!

— Не маю жадного, хиба то за Австрії?

— Всьо єдно — якусь цидулку від старшого мусиш мати!...

Я не маю нічого... Я тільки на хвильку забіг сюди... Повечеряю і знов піду...

— Ага! То ти сам пішов? Ти втік! А ще брешеш, що пустили... Но, но, но... Файний інтерес... А знаєш ти, як такого зовуть?

Син похнюпив голову.

— Де-зер-ти-ром! — процідив крізь зуби Панько. А знаєш ти, що такому належиться? Кулька в лоб!

Як злодій задивився син в землю і ані мурке.

Панько швидко закинув на себе кожух і натиснув на уха шапку.

— Давай ґвер! — крикнув.

Син послушно віддав кріса.

— ще й ту бомбу!

І бомбу віддав.

— А тепер „кертайх“! Маршпріт! Я старий жовняр, я тебе навчу дисципліни! Гайда до твого старшого, до коменданта! Він мені ту буде дезертирувати... Щоби потім пальцями показували на мене і говорили: О, його син Україну програв!

Панько гримнув дверми, аж вікна забреніли...

Пішли...

На фронті тимчасом заговорили кріси.

А в хаті Панька Скірки було сумно...

Свічка на столі плакала, як сирота, поки не скапала до решти...

— — — — — — — — — —

То було давно, так дуже давно...

Бо тоді була ще Україна...

А тепер? Цитьте, не згадуйте і не питайте!...

Чимало дива перевернулося на нашій землі з тої пори...

Там, де „вони“ стояли колись шнурком, — на тих ланах і долинах виростають тепер мазурські кольонії...

З того ліса остали лиш пеньки, ба й ті вже викопують...

Ставлять хати чепурні, просторі, будують стодоли, шопи, все з того ліса...

На тім горбку, де стояли колись їх передня полева сторожа, вимуровано косцьол...

Великий, видний на всю околицю...

— — — — — — — — — —

Ілько не вернув більше до дому...

І сьогодні на Святий Веч'р Панько Скірка сам як палець (жінка померла) сидить при столі, згадує недавні роки і говорить сам до себе:

— Лучше тобі, сину, в тій землі лежати, чим тут на ній жити... Бо тут для тебе місця нема... А я сам погнав тебе на смерть... сам! Так треба було, сину! Тепер ніхто на мене пальцем не покаже і сумління не докучить'

— „Його син Україну програв“!

Бо ті, що згинули в бою, не програли її.

Ганна Михалюньо.

У.Н.Д.О.

(Докінчення з першої старінки)

тична партія почала на широку мірку **орґанізувати працю** господарських і культурних установ та покривати край сіткою повітових експозитур партії; як трудовицька партія перша взяла на себе тягар **відповідальности** в добі визвольної боротьби й державництва; так УНДО перше взялося за **відродження розбитого й розпорошеного українського життя після програної війни** і не тільки не зупиняється на відбудові старих цінностей, але з щораз більшим розмахом розбудовує наше національне життя у всіх його ділянках і на всіх українських землях під Польщею! 1927 і 1928 роки були огненною пробою Обєднання: громадські та соймові вибори переконали провід партії, що за ним ідуть такі маси і що УНДО має повне моральне і фактичне право виступити і в імени цілого українського народу! Ця свідомість накладає на провід УНДО величезну відповідальність, однак він її не лякається.

В днях 24. і 25. грудня 1928 р. відбувся у Львові „Народній Зїзд“, конґрес Укр. Нац.-Дем. Обєднання, найвища партійна установа. В умовах нашого життя Народній Зїзд є справжніми Установчими Зборами українських земель під Польщею. Значіння Народнього Зїзду стане зрозуміле тоді, коли поглянемо назад — на той величенький шмат дороги, який зробило УНДО і всі його предки в простій лінії. Коли ми згадаємо, що уявляла собою темна й затуркана Галичина в половині 19-го століття, а що в 1919 р.: які розміри прийняла руїна в рр. 1920—22 і яке життя кипить на тих недавніх руїнах нині, то зрозуміємо значіння нашої партії. Зрозуміємо його тепер, коли згадаємо: в яких злиднях живемо ще нині і яке безкрає поле праці впереді!

Народній Зїзд висловив довіря дотеперішньому проводови партії На Зїзді, на якому було коло 300 делеґатів із найдальших закутин Галичини, Волині та Холмщини, поміж якими були і селяне і священики й світські інтеліґенти і ремісники і робітники і студенти і жінки, — на тому Зїзді навіть не було чути одного голосу опозиції проти ідеольоґічних та тактичних напрямних партії. На Народньому Зїзді виявилося наглядно: внутрішня солідарність партійних членів та довіря, яким розпоряджає провід партії.

Дальші роки засвідчать, наскільки провід партії дорожить цим довірям. Дотеперішня його діяльність дає під цим оглядом повну запоруку.

І. К-н.

В справі виїзду до Канади.

Реєстрація рільних робітників.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові подає до відома, що вже в січни ц. р. почали Уряди Посередництва Праці реєструвати рільних робітників і родини, які їдуть до Канади на підставі континґенту, признаного через Канаду, а затвердженого через Еміґраційний Уряд. Наразі затверджено континґент залізничої кампанії „Кенедієн Песіфік“ і Уряди посередництва Праці будуть реєструвати тих рільників і служниць, які схочуть їхати цією лінією. Континґент, признаний державним залізницям Канади, не є ще до нині затверджений Еміґраційним Урядом.

Ті, котрих зареєстровано в Державних Урядах Посередництва Праці і мають пашпорти з 1928 р., а не могли виїхати, будуть мати першенство в квоті континґенту перед цими, що наново зголошуються.

Подання до Уряду Посередництва Праці враз із кувертами до тих урядів і з поясненнями канадійських приписів, може кожний одержати за надісланням квоти 1 зл. 20 с. почтовими значками на адресу Товариства, подаючи докладно день, місяць і рік свого уродження.

Для тих, що їдуть за море.

Багато наших родин виїзджає на постійне поселення до Канади, продаючи тут свої господарства. Дуже часто трапляється, що якийсь член родини захорує в дорозі і тоді вертають цілу родину, а родина, продавши ціле своє майно, тратить майже четверту часть свого проданого майна, бо вже за ті гроші не може купити такого майна, як продала. Длятого звертається увагу тим всім родинам, які виїзджають на стало до Канади, щоби, продаючи своє майно, застерігали собі право відкупу свого майна по такій ціні, по якій продали, на випадок, колиби були завернені, не з їх вини, з дороги.

Тут мусимо зазначити, що родини, котрі узнали корабельні лікарі за здорових, як також пропущені через канадійського офіцира в Варшаві і узнані за здорових через спеціялістів лікарів, завертає часто канадійський лікар в Ґданську, узнаючи їх хорими, що не згоджується з дійсним станом справи. Тому, було би бажаним, для охорони тих родин перед великими втратами, щоби Еміґраційний Уряд спричинив, аби

згадані родини були оглядані канадійським лікарем, як не у воєвідських містах, то принайменше у Варшаві перед їх виїздом.

До боротьби з ворогом народу.

В останніх десятиліттях перед світовою війною, а ще більше після війни, в усіх державах світу піднявся дуже сильний протиалькогольний рух. Він довів до того, що деякі держави, як Зединені Держави Північної Америки та Фінляндія, завели в себе прогібіцію, т. є. заборонили виріб і продажу алькогольних напитків, а инші обмежили продажу напитків окремими законами; сюди належать: Анґлія, Норвеґія, Швеція, Польща, Союз Радянських Республик, Канада й Австралія. У тих державах громадяне самі можуть вирішувати, чи мають бути в даній громаді коршми, чи ні.

Легко зрозуміти причини, задля яких увесь культурний світ із таким розмахом кинувся до боротьби з алькоголізмом. Наукові досліди, ведені лікарями, вчителями, економістами, суддями і т. д. ствердили, що **алькогольні напитки треба вважати найбільшою та найгрізнішою отруєю, яка вироджує цілі народи та робить їх нездатними до життєвої боротьби. А в безпощадній боротьбі за своє життя та істнування побідником може бути тільки той народ, який зберіг своє тілесне здоровля та духову силу, який не визбувся відваги та готовости на всяку посвяту.**

Крім того ми повинні усвідомити собі, які великанські скарби ідуть у болото з алькоголем та розвіваються з тютюновим димом. З державного бюджету виходить, що **українці під Польщею прокурюють та пропивають 400 міліонів злотих річно.** А „Рідна Школа“ мусить раз-у-раз містити розпучливі заклики „Рятяйте“!, бо її вчителі по кілька місяців не дістають належної їм платні! А всякі инші культурні інституції скільки надармо просять і благають, щоби громадянство допомогло їм і не допустило до їх ліквідації! Отже **ми добровільно даємо на пропаще пів міліярда золотих, а не в силі здобутися на пів міліона, щоби врятувати від загибелі силенну силу наших більших і дрібніших установ!**

Соромом мусять палати наші лиця, коли роздумуємо над тими цифрами!

Перед нашою нацією виринає необхідність переродитися й відродитися, обновити свого духа, навчитися самовідречення та самопосвяти, виховати себе та молоде покоління на племя, здатне до найбільших трудів та найбільшої самопожертви в імя найвищих національних ідеалів. А до того дійдемо тільки так, що відречемося всього того, що нам шкодить, що губить наше тіло й духа, що ламає нашу волю. Отже в імя кращого завтра нашого народу відречемося алькоголю й тютюну.

НЕ БУДЕМО ПИТИ Й КУРИТИ, щоби зберігати здоровля, сталити характери відмовою від приємностей, щоби зашанувати національний капітал, а зайвий гріш вкладати на економічне та культурне піднесення народу;

щоби зберегти в здоровлю тіла й духа грядучі покоління, які прийдуть після нас;

щоби відтягти від пянства слабодухів та вказати невідучим кращі життєві радощі як ті, що їх дає пянство;

щоби викорінити піяцькі традиції, що їх нам залишили наші предки, а з тим викорінити все лихо, яке до нас дійшло як спадщина від наших дідів і прадідів!

До праці над обновою нашого духа та до боротьби з алькоголем кличемо всі ті верстви нашого народу: інтеліґенцію, як народніх провідників; широкі маси селян і робітників, а перш за все: цвіт нашого народу, українську молодь!

Рік 1929-ий проголошуємо роком боротьби з коршмами, а особливо-ж місяць лютий призначуємо місяцем боротьби з алькоголем та тютюном і взиваємо все Українське Громадянство, без ріжниці віку, полу та партійних переконань, до участи в цій боротьбі!

Рогатин, 28 грудня 1928.

Українське Протиалькогольне Товариство „ВІДРОДЖЕННЯ“.

Позичка на збіже.

Зачувати, що Торговельний Банк у Варшаві одержав спеціяльний кредит у висоті двох міліонів фунтів штерлінґів для уділювання позичок під застав збіжа. Позички будуть видавати рільникам у висоті 5 процент вартости засіяного збіжа і 25 процент вартости збіжа в стиртах. Опроцентування 10 прц. річно.

Уділювання кредитів буде відбуватися за посередництвом хліборобських союзів, тому як звичайно, гроші заберуть переважно дідичі.

Польський уряд і національні меншости.

Погляд міністра заграничних справ.

Польський міністер заграничних справ Залєскі розмовляв недавно з представником одного анґльо-американського пресового бюра в справі заграничної політики Польщі. Він сказав, що Вильно це польське місто і Польща уважає виленську справу порішеною. Польсько-німецьку границю польський уряд уважає вічною. Супроти непольських народів на думку п. Залєского Польща веде політику далеко посуненої вирозумілости. Ті національні меншости, що є прихильні до польської держави, користуються підтримкою польського уряду. Жиди є прихильні для Польщі, і тому є під опікою уряду. Світ не чує про ніякі нарікання жидів на Польщу.

Закріплюються на його думку кращі відносини до білоруського й українськ. населення. Обі ці меншости, підбурювані якийсь час іззовні проти Польщі, постепенно входять на шлях згідної співпраці з поляками. Останні події у Львові та деякі протидержавні українські відрухи є спробою противників тої згідної співпраці закамутити цей спокій та спричинити вибух взаїмної ненависти. Польський уряд не дасться звести зі шляху терпимости у відношенню до прихильної меншости.

Найтрудніше є з німецькою меншістю, яка, хоч дуже нечисленна, є знаменито зорґанізована та має піддержку і фінансову поміч з Німеччини. Ніяка меншість не має ніде стільки прав, що німецька меншість у Польщі. Одначе вона всетаки не вдоволена. Це не є з причини справжніх своїх потреб, але є свідомим політичним поступованням, щоби показати світови, що теперішний територіяльний уклад між Польщею і Німеччиною не може довести до правильного співжиття цих обох держав.

Що чувати з Габсбурґами?

Німецькі ґазети заговорили в останнім часі про долю бувшої австрійської цісарської родини. Показується, що Габсбурги, найстарша з пануючих родин в Европі, зійшли цілком на звичайних людий. У Відни жив ще до недавна братанич цісаря Франц Йосифа І., Леопольд Габсбурґ, який після розвалу австрійської монархії перекинувся у скромного міщанина та гандлював на спілку з жидом Менкесом дріжджами та ячменем. Однак інтерес йшов йому зле і минулого року він виїхав до Америки, де шукає тепер щастя у кіні. Склепу у Відни він не продав, але оставив там на своїм місці нового спільника. Нині, хто проходить вул. „Лянґеґассе“ у Відни, може ще тепер побачити на камяниці під ч. 63. вивіску з написом: „Дріжджі, хміль, ячмінь“, а під сподом: „Леопольд Габсбург Льотрінген“. Його брат Райнер Сальватор мешкає рівнож у Відни та займається торговельними посередництвами. Батько Леопольда та Райнера, архикнязь Леопольд Сальватор, живе дуже скромно з жінкою та 8 дітьми в місті Барцельоні в Іспанії. Одна з його доньок є учителькою в Барцельоні. Одинокий брат останнього австрійського цісаря Карла, арх. Максиміліян, перебуває також в Барцельоні, де є урядовцем одної торговельної фірми.

Цікаве склалося з найлюбійшою внучкою цісаря Франц Іосифа Елисаветою, дочкою траґічно погибшого арх. Рудольфа, бувшою княжною Віндішґрец. Після революції розвелася вона з своїм чоловіком - князем та звінчалася у друге з одним учителем Леопольдом Пенцеком Вона мешкає тепер з чоловіком на селі під Віднем і є запеклою соціялістичною діячкою. Один її син 24-літний Франц Йосиф є монтером у фабриці автомобілів „Штейер“, другий, Ернест, вчиться на артиста-маляра. Троє дітей вбитого в 1914 р. у Сараєві австрійського наслідника престолу Франца Фердинанда прибрало міщанське призвище „Гогенберґ“. Найстарший з них, Максиміліян, є доктором права, молодший ще вчиться в школах, а їхня сестра Софія вийшла замуж за бувшого поручника австрійських драґонів ґр. Ностіца.

Що чувати у світі?

Диктатура в Югославії. В Югославії зайшли знову події, які свідчать, що мішана держава, в якій один нарід хоче панувати над другим, не може мати ніколи спокою. Серби, що хотять взяти за чуб хорватів, довели до того, що в білгородськім парляменті прийшло до стрілянини і вбито двох хорватських послів. Всякі спроби югославянського уряду помирити ті два народи не довели ні до чого і відносини загострювались з дня на день. Аж врешті 5 січня ц. р. сербський король Александер скасував дотеперішню конституцію і накинув нову, якою ввів диктатуру. Головою уряду став ґенерал Жівкович, котрого наділено необмеженою владою. Всі політичні партії розвязано, самоврядування і свободу преси скасовано, багато хорватських ґазет закрито, а крім того багато урядовців хорватів усунено. Зачувати, що військова диктатура потріває довший час і звернена проти незалежницького руху хорватів. Розуміється, що хорвати не дадуться сербам згнобити і в Югославії заповідаються поважні неспокої.

В справі замирення на Сході.

Цілий світ занепокоєний новим політичним кроком московського радянського уряду. Цей уряд предложив Польщі і Литві підписати договір взаїмної недоторкальности, отже миру. І на диво світ чомусь не хоче вірити в цю миролюбивість Москви. Одні кажуть, що голод, безробіття, брак грошей та опір селян проти більшовиків заставив їх шукати миру з сусідами й тим самим дістати позичку в Америці. Другі знов кажуть, що Москва хоче вмішатися в польсько-литовський союз та розбити оборонний союз, який повстав від Балтійського моря до Дунаю. А головно ходить Москві, щоби відділити союзників Польщу і Румунію від себе. Однак Польща не хоче входити в переговори в справі підписання договору, доки Радянський Союз не поставить подібного предложення й Румунії. А Румунія не хоче доти переговорювати, доки Рад. Союз не признасть прилучення Бесарабії до Румунії. Виходить, що не така то легка штука дійти до замирення на Сході. Одна тільки Литва підписала вже згоду й звернулася до других балтійських держав в імени Рар. Союза, щоби й вони пристали до цього договору. Цей поспіх Литви пояснюють тим, що вона стоїть у звязку з Москвою й хоче справу Вильна вирішати за допомогою Москви.

Микола Миколаєвич, бувший російський великий князь, помер в Ніцеї (в полудневій Франції) в 73. році життя. Відомий з того, що з початком світової війни був головним командантом всеї російської армії, а в 1915 р. російської армії на Кавказі. Після світової війни перебував з иншими російськими еміґрантами у Франції, та був кандидатом до російського престола. В завіщанню іменував своїм наслідником Всеросійського союзу бувших членів армії Вранґеля, ґенерала Кутєпова.

Примусові драчки на добровільні цілі.

Побіч податків платить наш селянин ще ріжні драчки у формі добровільних датків. В стяганню тих датків посередничать всі уряди. державні і самоуправні, а передовсім староства, уряди податкові, почтові і громадські. Цілей, на які стягається датки, не счисливби.

Як велике є обтяження села такими драчками, хай служить примір, на які то цілі стягають датки громадські уряди і то за короткий час, а то від листопада ц. р.: державний прапор для громад 10 зл., наліпки 10-ліття 10—20 зл., неголки на дім сиріт 20—40 зол., календарики поліціянта 15—50 зол., боротьба з сухотами 10—20 зол., краєва вистава 25 зол.

Кромі того роздається від часу до часу війтам ріжні брошури, за які також треба платити (як безвартісний „пшеводнік по воєвудстве“).

Громадські уряди одержують припоручення до збирання на згадані цілі від урядників староства, при чому війти виплачують назначену квоту з гори, а при стяганню податків розкладають ту квоту на селян.

Наші посли повинні поставити в соймі внесення, щоби заборонено державним чи самоуправним урядам займатися стяганням датків на якінебудь цілі, бо коли в стяганню таких датків посередничать уряди, то ті цілі тратять характер добровільности, а набирають характеру примусовости. Примусовим може бути тільки податок.

Збирання датків на добродійні цілі хай занимаються приватні товариства, а не уряди, ні урядники!

Олекса Яворський.

Касують суди.

ПОВІТОВИЙ СУД В СТАРІМ СЕЛІ ЗНЕСЕНИЙ.

Міністерство справедливости скасувало повітовий суд в Старім Селі і приділило 25 громад до повітового суду в Збаражі. Це скасування приносить велику матеріяльну шкоду для місцевого населення, що мусить тепер тягатись до далекого міста. Проти цього розпорядку інтересовані громади внесли протест до міністерства справедливости, куди їздила окрема депутація. Крім того справою занявся Український Клюб, починивши відповідні заходи, щоби повітовий суд в Старім Селі залишився дальше.

НОВИНКИ.

РІЗДВЯНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ“ в обемі 8 сторінок заняло львівське староство ґродське наслідком конфіскати статей п. з. „Наш політичний білянс“ і „Важке положення українського села“. Заняття наступило в суботу вечером, так що з причини свят годі було видрукувати другий наклад. До нинішнього числа входить частина матеріялу із попереднього занятого, а слідуюче число появиться на другий тиждень в побільшенім обемі. Маємо надію, що Вп. Читачі зрозуміють важке положення нашої ґазети в службі національній справі та підтримають нас масовим відновленням передплати.

— **Велика студінь.** В цілій Польщі зимануют в останніх часах великі морози. В Коломиї і на Покуттю термометер показував 10. січня 32 степені морозу, в Тернополі і Перемишлі 26, у Львові 21. На заході мороз доходить до 20 степенів.

— **Ввки 'в Стрийщині.** Гстра зима в Сх. Галичині виганяє вовків із лісів, які за поживою йдуть аж до людських осель. На цвинтари в Стрию бачили вовків. На стрийськім передмістю Новий Світ вовки пожерли два коні.

— **Крівава розправа.** Урядник міської Каси в Пйотркові Кайдзіньскі застрілив у бюрі маґістрату урядника Яшковского. Опісля стрілив ще три рази до президента міста Шміта, однак не поцілив. Арештований заявив, що причиною нападу була нужда, бо діставав всего 200 зл. місячної пенсії, з якої не міг вижити.

— **Залізниця подорожіє.** Міністерство шляхів приготовляє підвишку залізничих

тариф, особової і товарової. Нові тарифи мають принести державному скарбови річно 210 міліонів зол. більше, а саме 50 міліонів з руху особового і 160 міліонів в руху товарового. Розуміється, що ті величезні гроші заплатять передовсім трудові маси населення, бо промисловці і купці відібють собі ту підвишку на своїх товарах. Отже жде нас нова филя доріжні.

В справі еміґрації до Франції. На основі французько - польської умови Франція прийме в цьому році 35.000 робітників з Польщі.

— **Програли пів міліона золотих.** В домі гри в Сопотах коло Данціґа поляки програли в часі різдвяних свят пів міліона золотих. Деяким грачам знакомі ножичкою уможливили поворот до краю.

— **Польща задовжується.** З приводу виїзду фінансового дорадника Банку Польського, Девея, до Америки, є чутка, що польський уряд хоче затягнути нову позичку 100 міліонів долярів під застав польських залізниць.

— **Будова нових залізниць.** Державна залізнича рада виладила проєкти будови 13 залізничих ліній, між ними: Лазиків-Киверці (Волинь), Люблин-Белзець і Холм-Грубешів-Сокаль. Значить, ані одної у Сх. Галичині, а 10 в корінній Польщі. На будову тих залізничих ліній треба коло 1 міліярда золотих. А звідки їх возьмуть?

— **Почта подорожіє.** З днем 1. січня 1929 р. входить в життя нова тарифа почтова і телефонічна. Підвисшена буде між іншим оплата за поручені (рекомандовані) листи в нутрі держави із 40 на 50 ґр. а в заграничнім обороті із 50 на 60 ґр. Крім того буде дороща оплата за телефонічні розмови.

— **Експозитура староства в Белзі** має відкритись з днем 1. січня 1929.

— **Крадіж військового винаходу.** На головнім двірці у Варшаві вкрали інжинірови Едварді валізку, в якій находилися пляни нового військового винаходу. Валіза була призначена для ґенерального штабу. В заміну за вкрадену валізку підсунули інжинірови валізку, виповнену деревом.

— **Каси в роботі.** До тов. „Єдність“ при вул. Коперника у Львові вломилися злодії і розбивши огнетревалу касу, вкрали 3.500 зол. — До скарбового уряду в Городку Яг. пробували вломитися злодії, пробивши діру в стели першого поверха. Однак попали на залізо в бетоні, якого видко не могли переломити і дали спокій. В касі находилася тоді готівка 30.000 зол.

— **Напад на прихідство.** На прихідство в Ґнезні напали в ночи замасковані бандити, звязали кс. Напєрала, заткали йому рот і почали грабити. Однак готівкою забрали тільки 160 зл. Побивши ксьондзову господиню тяжко, бандити втікли.

— **Напад на суд.** До окружного суду в Битомі вломлися злодії і знищили 14 кімнат, в яких містилася прокураторія. Розбивши шафи, подерли всі папери а шмати з прокураторських убрань вивісили на вікні.

— **Вибух ґранатів.** У Вількомирі на Литві вибухла бензина на тягаровім самоході, що віз ручні ґранати. Самохід почав горіти і від вогню вибухли ґранати. Шофер погиб на місци а трьох жовнірів тяжко ранило.

— **Батько убив сина.** При вул. Городецькій у Львові мешкав швець Володимир Юськевич, що мав ледачого 23-літного сина Стефана, який не хотів учитися, запивався і виробляв дома авантури. Дійшло до того, що 1. ц. м. батько, доведений ним до крайности, пробив його ножем на смерть. Юськевича арештовано.

— **Родинна драма.** В Печенії пов. Перемишляни застрілився 16-літний Августин Скиба, син дорожника, зі стиду з причини неморального поведення своєї сестри.

— **Пригоди злодія.** Коло села Винник, пов. Дрогобич, поліціянт стрінув відомого злодія Павла Ціпкайла, що ніс тяжкий пакунок. Коли поліціянт хотів його притримати, Ціпкайло стрілив до него з револьвера і втік. Тої самої ночи стрінув його другий поліціянт і хотів привести до громадського уряду. Злодій почав утікати, хоч поліціянт за ним стріляв. Коло села Млинівки злодій скрутив на замерзлий став, однак по середині лід заломився і він опинився у воді по шию. Звідси добули його люди. В його пакунку було 8 светерів, украдених у Бориславі.

— **Добрий сховок на гроші.** На ярмарок в Пісках коло Люблина прийшла одна селянка з торбиною маку. Зявився якийсь жидок і почав торгуватись. Стануло на 5 зол. Жид заплатив, взяв мак і пішов. Урадована селянка здибала чоловіка, що також вийшов на ярмарок і показала вторговані гроші. Але чоловік тільки ахнув. В тім маку він переховував дома 1.500 золотих! Жінка про це не знала і продала жидови за 5 золотих. Почали за ним шукати, але він пропав без сліду.

— **Бандитизм.** В Ганчарах пов. Львів, напали в ночи на дім М. Городецького бандити і застрашивши домівників, зрабували більші гроші. Були це гості зі Львова, які спровадив його сусід, з яким Городецький процесувався. — В Сороках, пов. Бучач, напали бандити на хату Романа Семенюка, що мав більшу готівку з продажі поля і жита. Розбишаки застрілили 40-літну Софію Вовк, що мешкала у нього і зранили її сина. Сполошені не зрабували нічого. — В Трухановї, пов. Сокаль, невідомі опришки ограбили дім Хаїма Мінцера, причім застрілили його доньку, що наробила крику і втікли.

— **Крадіж в повітовім виділі.** Карний суд в Станиславові засудив радника повітового виділу в Станиславові, Евст. Буковського на 7 місяців вязниці за крадіж 26 тисяч зол. Зловживань допускався таким способом, що грошеві запомоги, які довжники звертали повітовому виділови, він записував тільки в части до книг, а решту брав собі.

— **Вовки.** Як настала зима і потисли морози, скрізь в лісистих околицях виступають вовки. Коло села Волощини, пов. Вильно, стадо вовків пожерло жебрачку, що збирала ріще в лісі. В тих самих сторонах вовки напали на двох конекрадів, що переводили крадені коні. Одного з них, Владислава Ольніса пожерли. Сильно розмножилися вовки в надволжанських сторонах. Стада голодних звірів нападають на села, пориваючи худобу а навіть людий. Населення борониться в той спосіб, що палять вогні, від яких повстають часто пожежі.

— **Він один всьо знає.** Італійський уряд, яким кермує голосний тепер в цілій Европі Мусоліні, складається з 13 міністрів. Отже той диктатор є сім разів міністром. Інших людий не допускає, тільки сам править і міністерством заграничних справ і внутрішних і військових і маринарки і летунства і справедливости. Тепер уступив зі свойого становища ще один італійський міністер, той, що завідує державними кольоніями. Король передав і це міністерство Мусолінієви. Йому здається, що він всьо знає.

— **Заяці щезають.** Зі всіх сторін Сх. Галичини приходять відомости про кепський вислід останніх польовань на заяці. Ріжні стрільці, правні і беправні, так вистріляли цю дичину, що мало що з неї лишилося. Ловецька орґанізація рішила постаратись про заборону полювання на заяці від 15. січня.

За здоровля наших дітий.

Слово до українських батьків і материй.

Як відомо, є у Львові одинока українська фабрика цукорків і помадок „Фортуна Нова“. Виробляє вона всякого рода цукорки, солодові, квасні, мятові, на кашель, начиняні і звичайні — словом кождий, що потребує цукорка для своєї дитини, може дістати в ній те, що йому до смаку. Фабрика виробляє товар здоровий і як навіть чужі признають, дуже добрий. А дуже добрий він тому, бо фабрика не хоче уживати до виробу своїх цукорків таких сирівців, які пошкодили би здоровлю тих, що їх їдять. Виробляє вона ті цукорки з біленького цукру, з найлучших пахучих олійків, гарних і нешкідливих закрасок. Сам виріб відбувається серед взірцевої чистоти. Словом, не можна тим цукоркам нічого закинути і серед освідомленого народу мала би така фабрика тільки покупців, що не моглаб настарчити товару.

Тимчасом наш нарід не розуміє видко ваги рідного промислу, бо села наші засипані чужими, поганої якости цукорками. Наш селянин іде в переважній части збогачувати чужого своїм тяжко запрацьованим грошем. Він купує у чужих, бо каже, що чужі дешевше дають. А що він за свої гроші купує, та чим він свою дитину кормить, над тим він зовсім не застановляється. Коби лише тано!

А тимчасом вартоби Вам добре над тим застановитися. Не дурно каже пословиця „тане мясо пси їдять“. Не все, що тане, то і добре. Всякому чейже звісно, що примíром лучший (дорощий) риж більше наварюється, що гіршого (дешевшого) мила треба в двоє більше, що дешевша матерія скорше підреться і т. д. Вже те, що ви купуєте переважно такі тані цукорки, яких продажна ціна враз з коштами сирівців, роботою і зарібком є нища, чим ціна самих сирівців при добрих цукорках, повинна навести на думку, що не добре таких таних цукорків уживати. Бо хто і з чого такі тані цукорки виробляє?

Виробляють їх всякі покутні робітні серед найбільшого бруду і нечистоти. В кімнаті, в якій денний „фабрикант“ ті цукорки виробляє, звичайно він сам в цілою своєю родиною мешкає. Вже те саме не може причинитися до чистого виробу цукорка, який є липкий і всякає в себе бруд того окруження, серед якого його виробляють. Дальше, щоби цукорок був таний, мусить він бути із таних сирівців зроблений. Отже богато таких покутних цукорників уживає до виробу замісць білого цукру, який є дорогий, жовтої цукрової меляси, що її треба вибілювати шкідливими порошками. Другі знову послугуються відпадками від цукорків, набутими за дешеві гроші у великих фабриках. Відпадки ті містять в собі квасок, який треба заварити в вапном, бо інакше квасок не розпустить цукру. До таких таних цукорків дається також замісць цукру крохмаль і сахарину. Замісць доброї закраски, що дорого коштує, дають погану барву і алун, з яких перша витворює нежит кишок і жолудка, а алун кришить зуби. І ще богато інших подібних складників можна найти в дешевім цукорку, а всі вони разом затроюють повільно орґанізм та спричинюють ріжні хороби, головно у дітий. Будьте певні, що не одна дитина захоріла і вмерла по причині поганих медівників, відпустових коралів і всяких інших подібних солодощів.

Мами і Батьки! Пора вже вам над тим застановитися! Пора вам викинути зі своїх склепів і домів ті тані вироби! Волієте дати вашим дітям один добрий, поживний цукорок, чим десять поганих. Дивіться на примір селян стрийського повіту, які вже давно зрозуміли вартість доброго хоч дорощого цукорка і не купують інших кромі „Фортуни Нової“. Майте також і те на увазі, що видаючи ваш тяжко запрацьований гріш в чужі руки, затискаєте ще більше те ярмо, в якім вас чужі держать, а рівночасно забиваєте рідний промисл, позбавляєте людий праці і причинюєтеся до господарського і політичного занепаду нашого народу. Лише народи з сильно розвиненим промислом і торговлею, лише народи економічно самостійні і незалежні можуть бути вільними. Уважайте, щоби в нашій історії не було колись написано, що наша фабрика повстала тоді, коли наш нарід був темний і несвідомий! Нехай клич „свій до свого“ залунає скрізь і всюди, а тоді побачите, що цілому нашому народови усміхнеться краща будучність!

ПОВАЖНЕ І ЦІННЕ ВИДАВНИЦТВО.

Вже вийшло січневе число „Життя і Знання“. Ілюстрованого популярно-наукового місячника, виданого Тов-ом „Просвіта“ у Львові. Визначається добрим і цікавим змістом та численними прегарними ілюстраціями. Журнал повинен находитись в домі кождого свідомого українця, що хоче знайомитись з духом новочасної науки та культури.

ПОМЕРЛИ:

ІВАН БЛАЖЕНКО, господар і голова читальні „Просвіти“ в Джурині, пов. Чортків, помер 24. грудня 1928, проживши 65 літ. З Покійним зійшов у могилу свідомий український громадянин, що вернувши по війні з Канади, присвятив усі свої сили розбудові українського національного життя в Джурині. Головно його заходами здвигнено в селі великий, тріваллий дім читальні „Просвіти“ і кооперативи „Згода“, до чого він причинився і великою грошевою жертвою. Був теж незрівнаним артистом-аматором, найліпшим членом аматорського гуртка при чит. „Просвіти“. Покійний розумів добре вагу освіти і старався дати її своїм синам, з яких один, студент прав Степан, згинув за волю України, як Український Січовий Стрілець. Похорони Покійного відбулися при участи цілого села і двох священиків. Вінці були від чит. „Просвіти“, кооперативи „Згода“ й амат. гуртка. — Вічна память заслуженому селянинові!

ДОПИСИ.

ВИШНІВЧИК ПОВ. ПІДГАЙЦІ. *(І стіни мають уха.)* Дня 4. листопада відбувалось у Вишнівчику у п. Миськова весілля, на якому дружбував його товариш п. Дмитро Миськів. Згаданий, складаючи молодятам свої побажання, візвав їх, щоби на дальше оставали карними членами товариства „Сокіл“ і читальні „Просвіта“, та працювали на втіху рідні, та честь і славу українського народу. З постерунку поліції зроблено за цю промову на п. Д. Миськова донесення, а доходження виявили, що в часі промови стояли під вікнами два постерункові, які не чуючи цілої промови, перекрутили її зміст і представили її на свій спосіб, як „антипаньствову“.

ТОВСТОБАБИ ПОВ. ПІДГАЙЦІ. *(Клопіт з війтом!)* Дня 14. грудня ц. р. явилось в старостві в Підгайцях делеґати ради громадської в Товстобаб зі скаргою на війта, що не слухав ухвали ради. Війт мимо спротиву ради закупив за 12.000 зол. дім для громади, хотяй громада дому цього не потрібує. Так виглядає самоурядування: рада своє, а війт своє!

ГОЛОСКОВИЧІ ПОВ. БРОДИ. *(Свято „Просвіти“).* Дня 23. грудня ц. р. відсвяткувало і наше, до війни темне і закацапщене, село свято „Просвіти“ силами місцевої читальні і тов. „Луг“. Свято зачалося промовою пароха о. Іляріона Фенчинського, по чім були відчити Івана Дацюка про історію тов. „Просвіти“ у Львові і Михайла Були про значіння освіти для селянства, переплітані трьома деклямаціями, молодших і старших хлопців та гарними хоровими піснями. По відспіванню пісні „Боже великий єдиний“, висвітлено кінові образи. На дар „Просвіти“ зібрано 20 зол.

НОВОСІЛЦІ ПОВ. СЯНІК. *(Хто наш приятель, а хто шкідник).* З приходом нового душпастира о. Менцінського, горячого патріота орґанізатора (бувшого старшини УГА), село наше почало відживати з кацапського багна. Заложено кооперативу, драматичний кружок та хор. Молодь улаштовує часті театральні вистави, а хор під проводом о. Менцінського дає концерти, виїзджає на сусідні села та загощує навіть до Сянока зі своїми піснями. У нас є чимало поляків. Великою перешкодою в нашій праці був місцевий управитель школи Станіслав Ґурскі, загорілий польський шовініст, хоч з українського роду (тай жінка його дочка українського священика). Він заложив у селі „дом людови“ і польську касу, однак майном селян управляв як своїм власним на шкоду громади. Допускався таких зловживань, що як приїхав ревізор, то при обрахунку забракло коло 10.000 зол. Тоді спритний панок утік, однак поліція його зловила. Тепер сидить він в Івановій хаті та дожидає справедливости. А гроші бідних селян пропали. Але в громаді може настануть тепер кращі порядки. *Свій.*

СТУДІНКАПОВ. КАЛУШ. *(Свято „Просвіти“).* Наше село святкувало ювилей „Просвіти“ дня 16. грудня, концертом в громадськім домі. Виступав хор мішаний і мужеський зложений з членів місцевої читальні і відспівав удачно 14 пісень укладу Леонтовича, Стеценка, Кошиця і Лисенка. Деклямували дуже добре Матій Козак (Каменярі), Йосиф Мелимука (Розрита могила), Дизьо Чорнеґа (Ювилей „Просвіти“) і І. Козоровський (Учися дитино). Вступне слово виголосив місцевий парох о. М. Чорнеґа. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. На святі був цілий час командант постерунку з Долпотова, не відомо чи з поручення староства, чи з власної пильности.

КОСТІЛЬНИКИ ПОВ. БУЧАЧ *(На приклад іншим).* З приводу 60-літнього ювилею „Просвіти“ виділ нашої читальні скликав дня 23. грудня збори, присвячені цій справі. Голова виділу розвів широку аґітацію між членами, щоби запренумерували українські часописи і вибрав окремий до цього комітет, що має збирати від передплатників гроші і пересилати редакції. В першій хвилі приєднано 6-ох передплатників для „Свободи“. Є надія, що за ними прийде більше. Честь свідомому виділови та його голові! Це найкращий спосіб поширення просвіти між народом. За їхнім прикладом повинні піти інші села.

Місцевий.

КАЛЬНЕ ПОВ. ЗБОРІВ. *(Безправство наказного війта.* Наше село є окружене довкола лісами Потоцького, а тільки від східної сторони невелика смуга густо поможованих нивок свідчить про його убогість. По середині села кількадесятьметровий громадський вигін, на котрім росте старезна липа, а побіч неї фіґура, на памятку скасування панщини. Наказний війт Флюрко на весну 1928 р. огородив фіґуру кільчастим дротом, мовлячи, що забезпечує фіґуру перед ушкодженням худобою. Доперва дня 16. мая, коли вийшла процесія до фіґури вшанувати скасування панщини, війт Флюрко вже в безличний спосіб заявив, що фіґура і площа під нею є власністю „Тов. Школи людовей“. Остовпіли мешканці гадали, що війт не при розумі, доперва пізнійше прослідивши справу, пересвідчилися, що війт при помочи повітового виділу в Золочеві заінтабулював одинокий громадський вигін на „Тов. Школи людовей“ в Золочеві. Громада, хоть сама бідна та виснажена довготревалою війною, мусить вести нині процес за своє власне громадське добро. Війт Флюрко крім повисшого факту допускався ще інших надужить, так що влада на інтервенцію сенатора Кузьмина усунула його від урядування. Це тільки маленьке звено в тім великім ланцюху безправств, які доконуються в наших громадах.

БОЯНИЧІ, ПОВ. СОКАЛЬ. *(Чому у нас зле?)* Коли в цілій Галичині ведеться боротьба з коршмами, у нас робиться зовсім інакше, бо громадяне підносять коршму. За нашим селом мешкає одинокий жид, який має ґалянтерійний склеп і трафіку. Не задоволяє його цей склеп і він, не маючи позволення, держить і горівку. Продає наш Шмілко більше горівки, як продається її в шинку. Тепер, коли усі села зносять коршми, то у нас домагаються її. І вже знайшлося таких двацятох з наказним війтом Михальчуком, що підписалися на просьбі жида, яку він вносить до староства, щоби йому було вільно тримати шинк. А коли парох о. Худик накричав за те на людей, то „мудрі хлопці“ візшлися вечером до Шмілка й оповіли йому, що парох говорив в церкві. В селі нема ще дотепер читальні, ані кооперативи. Крім жида має ще оден громадянин, українець склеп, але більше людей ходить купувати за село, до жида, замісць підпомагати свойого чоловіка. Встид і ганьба такій громаді! Все те діється тому, що маємо такого наказного війта, який зі своїм помічником, Миколою Капустяком продавби село за килишок горівки. Коли запитаєте свідомих громадян, чому вони не стараються якось просвітити своє село, то вони кажуть, що чекають на вибір свойого війта. Ще підчас громадських виборів вибрали у нас раду з одинацятьох українців, одного хруня і чотирох поляків. Одначе війта ще не вибрали до тепер, бо наказний війт Михальчук в змові з поляками не допускає до вибору. Чи справді нема способу зробити раз тому конець? *Обсерватор.*

Свої до своїх.

Адвокат д-р Генрик Найберґер, у Львові, вул. Подлевського ч. 4 і фірма М. Фіхтерле, фабрика рільничих машин в Простієві не розуміють по українськи і тому зажадали в процесі перед окружним судом в Стрию, щоби їм предложено польський перевід відповіди на позов, внесеної по українськи.

Звертаємо увагу наших селян, що є досить багато українських адвокатів і вони не повинні йти до таких панів, що не розуміють їх мови, бо наслідком незрозуміння може справа піти зле.

Також зазначуємо, що фірма Фіхтерле, котра торгує рільничими машинами, засипує наших селян своїми аґентами. Дуже небезпечно купувати у фірми та у її аґентів, що не хочуть розуміти нашої мови, бо потім виходять з причини непорозуміння ріжні процеси і люди тільки наражуються на кошти процесу.

Є свої фірми, що добре селянина зрозуміють і його не опиганять.

Ціни у Львові.

Худоба. За кільо живої плачено в днях 22—29. грудня: воли 1.55. корови 1.35—1.55, ялівки 1.20—1.50, телята 1.30 до 1.55.

Збіже. Пшениця двірська 46—47, селянська 44—45. жито 35—36., ячмінь бров. 34, на мливо 27—28, овес 30, кукурудза рум. 44—45, гречка 34—35, бульба 5, фасоля 50—100, горох 40—55, сіно 18—20, солома 8—10.

Гроші. Ам. доляр 8.88, канад. 8.82, чеська корона 0.26, австр. шілінґ 1.26, лей 6.05, фр. франк 6.34, фунт штерл. 43, червонець 19—20.

Радним українцям Підгаєччини до відома.

Канцелярія Філії „Просвіти“ в Підгайцях вислала до всіх читалень на селах готові подання до рад громадських з проханням, щоби кожда громадська рада при ухвалюванню буджету вложила відповідну квоту на будову Народнього Дому в Підгайцях, Рідну Школу і читальняну бібліотеку свойого села.

Тому, що громада має повне право ухвалити в своїм буджеті датки на подібні ціли, просимо всіх свідомих громадян, а зокрема радних українців, щоби доглянули, щоби громадська рада при ухвалюванню буджету памятала про культурні потреби нашого народу. Потрібні інформації можна одержати в Повітовій Народній Канцелярії в Підгайцях.

За Повітовий Народний Комітет УНДО в Підгайцях: *Олекса Яворський*, голова; *Василь Голь*, секретар.

Посилайте датки на Всенародній Дар Українським Інвалідам на адресу: „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3. II. пов.

ЧИТАЧУ „СВОБОДИ“! Чи Ти вже відновив передплату на 1929-ий рік?

Смішне.

В ДОМІ АДВОКАТА.

— Жінко, поховай все срібло і золото та добре пильнуй!

— А то що знов?

— Славний злодій, котрого я нині боронив у суді, має тут прийти і мені подякувати...

У ВОРОЖКИ.

Молода дівчина каже обурена: Що? Я маю стати жінкою робітника! Чи ви здуріли?

Ворожка: Може панна хоче, щоби за марних 10 ґрошів я виворожила князя?

В ШКОЛІ.

Учитель: Отже від тепла всьо розширяється, а від зимна?

Ученик: Всьо корчиться, пане професор!

Учитель: Добре! Дай мені який приклад!

Ученик: Дні в зимі є коротші ніж в літі.

НАЙКОРОТША ДОРОГА ДО ПЕКЛА.

— А скажи мені, через що можна дістатися до пекла?

— Через податки.

— Що ти плетеш?

—Бо тато каже, що через ті податки чоловіка дідько візьме.

ЖИВИЙ ПРИКЛАД.

— Кажуть, що секвестратора Мачульського за піянство зі служби прогнали. А він в костелі до „брацтва тшезьвосьці“ належить...

— Що з того, що належить. Він власним прикладом показує людям, до чого доводить горівка!

Оголошення.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. —За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.